

Joan Torrent i Fàbregas, verdaguerià i historiador

crònica

«Per què la ciutat de Sant Feliu ha decidit de retre un senzill, i ensems sentit, homenatge a Joan Torrent i Fàbregas?» —es preguntava retòricament l'alcalde Antoni Juanals, per poder seguidament explicar-ne la causa:

«El motiu més extern o, diguem-ne, l'ocasió ha estat el seu 90è aniversari, seguint la proposta de l'Àrea de Cultura del nostre Ajuntament. Potser no calia haver esperat tant per manifestar públicament el nostre reconeixement i agraïment a la seva persona, perquè els mèrits de Joan Torrent i de la seva obra fa molts anys que hi són; no els hem pas descobert precisament avui».

I ja se sap que el record dels qui més admirem és una presència de tots els moments.

Nascut a l'Havana

Joan Torrent va néixer a l'Havana, l'any 1901. A Regla, barri de la capital cubana, la seva família hi tenia un negoci de carbons vegetals.

Aquest fet, els seus coneixements i la seva experiència, per la relació amb famílies guixolenques establertes a Cuba, el fan testimoni de primeríssima mà del que enguany hem treballat al Taller d'Història «Guixolencs a Amèrica». I així resta reflectit en el llibre que el professor Cèsar Yáñez publica.

Quan complí els dos anys tornà amb la seva família a Sant Feliu, on cursà els seus estudis elementals.

D'aquesta primera etapa de la vida de Torrent, Lluís Esteva i Cruaïnas ens n'ha evocat alguns dels seus records, de quan tots dos eren alumnes del col·legi

Vidal, a la classe del senyor Juanito (Joan Esteva, pare de Lluís Esteva) i de les classes particulars de llatí que ambdós rebien de mossèn Perelló.

Fins als disset anys, Torrent es preparà, estudiant comerç i comptabilitat, per retornar a l'illa caribenya i incorporar-se al negoci familiar. Però, allà, es trobà que no hi havia lloc de treball per a ell en l'administració del patriarcal comerç del carbó, i hagué de tornar una altra vegada cap a Sant Feliu.

El que li succeí a Torrent, podria significar que les tradicionals estratègies familiars en les activitats comercials de la nostra vila amb Cuba començaven seriosament a fer fallida?

Sigui com sigui, l'experiència viscuda per Torrent és avui una font oral important en l'estudi de les relacions dels guixolencs amb Amèrica.

Ingressà després al seminari de Girona on, durant set o vuit anys, entrà en contacte i s'immergí dins la cultura eclesialística i humanística alhora.

Aquella vivència, no cal dir-ho, el marcà fortament, també a l'hora d'escollir i desenvolupar la seva activitat literària més important: la biografia de Jacint Verdaguer.

Verdaguerià

Joan Torrent i Fàbregas és, doncs, un guixolenc que s'ha donat a conèixer a la intel·lectualitat del país per la seva obra verdagueriana. Bona prova d'això és que enguany la Generalitat li ha concedit la Creu de Sant Jordi.

El professor de la Universitat de Barcelona, Joaquim Molas, en

Tres moments de l'homenatge de Sant Feliu de Guíxols a Joan Torrent i Fàbregas.

l'acte d'homenatge celebrat a la sala de conferències de l'antic monestir benedictí, ens ha recordat el singular camí recorregut per Torrent vers la seva gran aventura literària, ha destacat la seva procedència al marge de l'oficialitat acadèmica o

dels grans centres de decisió i el retard de la seva dedicació, que inicià quan ja tenia quaranta anys.

Després de diversos intents en altres temes, finalment entrà en contacte amb el gran verdaguerià i director de l'Editorial Barcino, Josep Ma. Casacuberta, que li va encomanar el seu entusiasme per Jacint Verdaguer i el va iniciar en la investigació rigorosa.

Dels Estudis Universitaris de Vic, Ricard Torrents ha remarcat l'especial relació que s'estableix sempre entre el biògraf i el biografiat i, en concret, entre Joan Torrent i Jacint Verdaguer. Torrent, en donar-nos a conèixer l'autor del *Canigó*, ens donà a conèixer quelcom d'ell mateix, la seva passió per Verdaguer.

Ramon Pinyol, membre de la Societat Verdagueriana, ha insistit en aquella passió de Torrent; una dedicació que ha cristal·litzat en diverses obres, i

n'ha remarcat la de l'*Epistolari de Jacint Verdaguer*. Una obra erudita importantíssima que ha unit per sempre el nom de Torrent amb el de Casacuberta. Continuant amb les seves lloances, ha anat repassant una a una totes les altres obres de Torrent sobre Verdaguer, *Jacint Verdaguer. Resum biogràfic* (1952), *Mossèn Cinto a la Gleva* (1965) i *Colom* (1978), sense oblidar tots aquells articles publicats en revistes especialitzades sobre diversos aspectes de l'obra de Verdaguer.

El també verdaguerià, Josep Ma. Solà, ha posat en relleu l'extraordinària riquesa, dins de l'*Epistolari* —n'han aparegut deu volums i l'onzè és a punt de sortir—, de les notes, per la informació inèdita que aporten sobre la vida de Verdaguer.

Historiador guixolenc

Altrament, malgrat que la vida i l'activitat professional i literària de Torrent s'ha desenvolupat normalment a Barcelona, ell s'ha sentit sempre, i profundament, un guixolenc —i per què no?, un ganxó— de Barcelona. És a dir, s'ha mantingut fidel al poble dels seus pares i dels seus amics. Estiu rera estiu ha anat venint a Sant Feliu, i no tan sols a buscar-hi un merescut i justificadíssim descans, sinó que ha vingut sempre a treballar-hi. Són moltes i moltes les hores dedicades, a l'Arxiu i a la casa del carrer de la Pilota, a la recerca de la nostra història i a la seva difusió.

En primer lloc, hem d'insistir en les aportacions que féu en plena època del franquisme, el 1954, sobre temes que encara són

ben actuals: la temptació de treure un profit econòmic especulant amb l'espai urbà que ocupa el passeig, o l'emplaçament comarcal de Sant Feliu i de la vall d'Aro. També l'elaboració d'una bibliografia històrica realitzada entre 1961 i 1962, tan important per a les posteriors recerques sobre temes d'història guixolenc.

Una altra gran contribució a la història de Sant Feliu va ser la de revaloritzar els temes contemporanis del nostre passat.

En la seva manera de fer història, s'hi perfilen els trets de l'historiador modern, en el sentit que supera la figura de l'antic cronista i fins la del típic erudit local. Torrent mai no es limita a transcriure fidelment les dates i els documents, sinó que a la seva manera els interroga i n'extreu conclusions per tal de donar a conèixer com era la població guixolenc del vuit-cents.

I ho fa sempre amb un estil planer, emprant un to discret, conscient que no ha dit l'última paraula; però convençut també del valor de la petita història, de les coses quotidianes i més properes.

Finalment, hi ha un altre valor en la persona de Joan Torrent i Fàbregas que voldríem destacar especialment amb motiu del seu homenatge: el viu interès que ha mantingut sempre pel patrimoni cultural de Sant Feliu. Valorem la seva generositat en desprendre's de les seves coses en bé del comú de la nostra ciutat. Ens ha donat moltes coses; però sobretot valorem l'actitud de la seva vida, el seu testimoni.

ÀNGEL JIMÉNEZ